

|                        |                                                      |
|------------------------|------------------------------------------------------|
| Başvuru Numarası       | : 2024/2746                                          |
| Toplantı Tarihi/Sayısı | : 29.04.2025/53                                      |
| Karar Numarası         | : 2025/238                                           |
| Başvuran               | : M.S.K.                                             |
| Başvuran Vekili        | : -                                                  |
| Adres                  | : -                                                  |
| Muhatap Kurum/Kişi     | : Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü |
| Muhatap Adres          | : -                                                  |

## I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; kronik astım ve Hepatit-C hastası olduğu halde 10/12/2024 tarihinde tekli odadan alınarak çoklu koğuşa nakledildiği, koğuştaki hastalığından dolayı ayrımcılığa maruz kaldığı ve sigara içildiği için sağlığının tehlikeye atıldığı iddialarına ilişkindir.

## II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Kronik astım ve Hepatit-C hastası olduğunu ve hastalığının bulaşıcı olması nedeniyle tek kişilik odada kalması gerektiğine dair hekim raporu bulunduğu,

b. Hâlihazırda barındırıldığı Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tekli odada kalmaktayken 10/12/2024 tarihinde çoklu koğuşa alındığını,

c. Daha önce de aynı şikâyetle Kurumumuza başvuruda bulunduğunu, başvuru inceleme aşamasındayken tekli odaya alınması gözetilerek başvurusunun reddine karar verildiği,

ç. Koğuştaki hastalığı nedeniyle ayrımcılığa uğradığını ve koğuştaki sigara içildiği için sağlığının tehlikeye girdiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuran hakkında, 30/7/2024 tarihinde sevk edildiği Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi enfeksiyon hastalıkları hekimi tarafından durum bildirir raporu düzenlendiği, raporda "Hasta muayene edildi, Hepatit-C nedenli 6/9.2018-9/3/2019 tarihleri arasında başka bir merkezde tedavi almış olup HCV RNA 15/10/2018-18/2/2019-17/7/2023-8/5/2024 ve 16/7/2024 tarihlerinde tekrar bakılmış ve negatifliği saptanmış, kür kabul edilmiştir. Hepatit-C kan ve cinsel yolla bulaşan bir enfeksiyon olup mevcut durumda Hepatit-C açısından toplu yaşam alanından tecrit edilmesine gerek görülmemiştir." ifadesinin belirtildiği,

b. Kurumda oda ve koğuş yerleştirme işlemlerinin, 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 5'inci bölümünde yer alan "Hükümlülerin Gözlem ve Sınıflandırılması" başlığı altındaki maddeler ile 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde suç

grupları ve türleri, risk durumları, yaş, cinsiyet, kurum güvenliği gibi kriterlere göre Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirilerek yapıldığı, verilen kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu, ayrıca başvuranın Kurumda sigara içilmeyen odada barındırıldığı,

c. 5275 sayılı Kanun'un 2'nci ve 3'üncü maddelerinde yer alan hükümleri kapsamında ceza infaz kurumlarında hiçbir mahpusa ayrımcılık veya kötü muamele yapılmadığı belirtilmiştir.

4. Muhatapın görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Muhatap Kurumun sunduğu bilgilerin gerçeği yansıtmadığı,

b. Kurumumuza yaptığı başvurudan sonra sigara içilmeyen bir koğuşa alınmış ise de kısa süre sonra yeniden sigara içilen bir koğuşa nakledildiği,

c. Mağduriyetinin devam ettiği iddia edilmiştir.

### III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

*"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"*

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

*"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."*

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

*"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."*

### IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini re'sen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini re'sen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına

alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

**12.** Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "İnsan haklarına saygı yükümlülüğü" kenar başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

*"Yüksek Sözleşmeciler Taraflar kendi yetki alanları içinde bulunan herkesin, bu Sözleşme'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlüklerden yararlanmalarını sağlarlar."* Sözleşme'nin 3'üncü maddesi şöyledir:

*"Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."*

**13.** Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesi ise şöyledir:

*"Hiç kimse işkenceye veya zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaya maruz bırakılamaz. Ayrıca hiç kimse, serbest iradesi olmadan tıbbi veya bilimsel bir deneye tabi tutulamaz."* Sözleşmenin 10'uncu maddesine göre; *"Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkes, insani muamele ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygı görme hakkına sahiptir."*

**14.** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) özgürlüğünden mahrum bırakılan bir mahpusun insan onuruna uygun koşullarda tutulmasını, tedbirin uygulanma şeklinin ve yönteminin, söz konusu kişinin tutukluluğa bağlı acı düzeyini aşan bir sıkıntıya veya zorluğa maruz bırakılmamasını ve hapis cezasının uygulanmasına ilişkin talepler bakımından, kişinin sağlık ve refahını güvence altına almayı Devletin sağlaması gerektiğini belirtmektedir (AİHM, Piechowicz/Polonya, B. No: 20071/07, para. 162).

**15.** 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "*Hükümlülerin gözlem ve sınıflandırılması*" başlıklı 23'üncü maddesinin ilgili bölümü şu şekildedir:

*"(1) Hükümlülerin gözlem ve sınıflandırılması aşağıdaki esaslara göre yapılır: a) Hükümlülerin kişisel özellikleri, bedensel, aklî ve sağlık durumları, suç işlemekten önceki yaşamları, sosyal çevre ve ilişkileri, sanat ve meslek faaliyetleri, ahlâkî eğilimleri, suça bakış açıları, hükümlülük süreleri ve suç türleri belirlenerek, durumlarına uygun infaz kurumlarına ayrılımları ve bunlara göre saptanacak infaz ve iyileştirme rejimi; gözlem, inceleme ve değerlendirme yöntemiyle çalışan gözlem ve sınıflandırma merkezlerinde veya kapalı ceza infaz kurumlarının bu hizmete ayrılan bölümlerinde yapılır. (...)"*

**16.** 5275 sayılı Kanun'un "*Hükümlülerin gruplandırılması*" başlıklı 24'üncü maddesinin ilgili bölümü şu şekildedir:

*"(1) Hükümlüler; a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler, b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler, c) Tehlike hâli taşıyanlar, d) Terör suçluları, e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular, gibi gruplara ayrılırlar. (2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar."*

**17.** 5275 sayılı Kanun'un "*Hükümlünün barındırılması ve yatırılması*" başlıklı 63'üncü maddesi şöyledir:

*"(1) Tehlikeli hâli bulunan hükümlü ancak bir veya üç kişilik odalarda, diğer hükümlüler ise kurumun fizikî yapısı, kapasite durumu ve güvenlik gerekleri göz önüne alınarak cezaevi yönetimi tarafından belirlenecek sayıda mahkûmun kalabileceği odalarda barındırılırlar..."*

**18.** 29/3/2020 tarihli ve 31803 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*İdare ve Gözlem Kurulunun Görev ve Yetkileri*" başlıklı 28'inci maddesi şöyledir:

*"(1) İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir: a) Hükümlülerin suç türlerini belirleyerek, durumlarına uygun kurumlara ayrılımlarını sağlamak ve bunlara uygun olacak*

infaz ve iyileştirme rejimini saptamak, b) Hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek, c) Kurumlarda kalmakta olan hükümlülere gruptandırmak, ç) Hükümlülerin kalmakta oldukları odaları değiştirmek..."

**19.** Mezkûr Yönetmelik'in "Bulaşıcı hastalıklardan korunma" başlıklı 96'ncı maddesi şöyledir:

"(1) Kurumda, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı *Umumî Hıfzıssıhha Kanununun* 57'nci maddesinde ve 30/5/2007 tarihli ve 26537 sayılı *Resmî Gazete*'de yayımlanan *Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliğinde* yer alan hastalık veya durumlardan birisinin çıkması veya çıkma şüphesinin ya da bu türden bir hastalık sebebiyle ölümün meydana geldiği hâllerde durum cezaevi tabibince kurumun en üst amirine bildirilir. Bu bildirimin alınması üzerine kurum en üst amiri durumu gecikmeksizin ilgili mercilere bildirir.

(2) Hükümlünün, bir sağlık kuruluşu ya da cezaevi tabibince yapılan muayene ve teşhisi sonucunda, 1593 sayılı Kanunun 103'üncü maddesinde sayılan zührevi hastalıklar ile HIV virüsü taşıdığına tespit edilmesi hâlinde, durum ceza infaz kurumu müdürüne yazıyla gizli olarak bildirilir. Ancak bu hâlde de, kurum olanakları ölçüsünde cezaevi tabibi, bunların ilk tedavilerini yapar ve hastalığın yayılmasını önleyici tedbirleri alır. Gerekli görülmesi hâlinde diğer bulaşıcı hastalıklarla ilgili olarak da aynı tedbirler alınır. Söz konusu işlemlerin yürütülmesinde kişisel verilerin korunmasına azami hassasiyet gösterilir.

(3) Tedaviyi sağlayacak nitelikte özel bölümü bulunmayan kurumlardaki hükümlüler, derhal tedavisinin yapılabileceği sağlık kuruluşuna sevk edilir. Kurum idaresi tarafından, hastalığın yayılmasına engel olmak için gerekli önlemler alınır.

(4) Akciğer tüberkülozu, AIDS/HIV, uyuz, hepatit B ve C gibi bulaşıcı hastalıkları bulunan hükümlülerin nakli hâlinde, ilgili kurum müdürlüğüne derhal bilgi verilir."

**20.** Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 6/1/2020 tarihli ve 172 No.lu Ceza İnfaz Kurumlarında Barındırılanların Uluslararası Standartlarda İnsan Hakları Merkezli Sağlığa Erişimi ve Tedavileri, Tedavi Nedeniyle Nakilleri, Ceza Tehiri İşlemleri konulu Genelgesinin "Bulaşıcı ve Salgın Hastalığı Bulunan Hükümlü ve Tutuklularla İlgili Alınacak Tedbirler" başlıklı bölümün ilgili kısmı şu şekildedir:

"(...)1- Bulaşıcı hastalığının bulunduğu tespit edilen hükümlü ve tutukluların, tedavi ve takibinde bulunan hekimin gerekli görmesi halinde ve belirleyeceği süre için, diğer hükümlü ve tutuklulardan ayrı yerlerde barındırılmaları temin edilecektir. Cezanın infazı sırasında, hasta hükümlü ve tutukluların hastalıkları nedeni ile ayrımcılık ve farklı muamele görmelerini engelleyici her türlü tedbir alınacaktır. (...)"

**21.** Yukarıda yer verilen mevzuat düzenlemeleri ile hükümlülerin cezalarının infazında kanunda belirlenen çeşitli kriterlere göre gruptandırılmaları, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilenlerin tek kişilik odalarda ve tehlikeli hali bulunan hükümlülerin ise tek kişilik veya üç kişilik odalarda barındırılmaları öngörülmüş, hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirleme, hükümlülere gruptandırma ve gerektiğinde hükümlülerin kalmakta oldukları odaları değiştirme yetkisi İdare ve Gözlem Kurullarına verilmiş, bulaşıcı hastalığı bulunan hükümlülere ilişkin olarak ise ilgilinin takip ve tedavisine ilişkin şartlar belirlenmiş ve Kurum İdaresi hastalığın yayılmasını önleyici tedbirleri almakla yükümlü kılınmış, ayrıca Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 6/1/2020 tarihli Genelgesinde, bulaşıcı hastalığı bulunduğu tespit edilen hükümlülerin tedavi ve takibini yapan hekimin gerekli görmesi halinde ve yine hekimce belirlenecek bir süre için, diğer hükümlü ve tutuklulardan ayrı yerlerde barındırılmaları zorunluluğu getirilmiştir.

**22.** Başvuran tarafından, kronik astım ve Hepatit-C hastası olduğu, hastalığının bulaşıcı olması nedeniyle

tek kişilik odada kalması gerektiğine dair hekim raporu bulunduğu halde 10/12/2024 tarihinde tekli odadan alınarak çoklu koğuşa nakledildiği, koğuşa hastalığından dolayı ayrımcılığa maruz kaldığı ve koğuşa sigara içildiği için sağlığının tehlikeye atıldığı iddia edilmektedir.

23. Başvuru ekinde yer alan ve Muhatap Kurum tarafından gönderilen belgelerin incelenmesinden; başvuran hakkında Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesince düzenlenen 12/1/2024 tarihli Durum Bildirir Rapor'da "*Hepatit-C'nin kan ve cinsel yolla bulaşan bir hastalık olduğunun ve bulaştırıcılığı olmadığına dair kati bir karar verilemeyeceğinin*" belirtildiği, aynı Hastane tarafından düzenlenen 30/7/2024 tarihli Durum Bildirir Rapor'da ise "*Hepatit-C'nin kan ve cinsel yolla bulaşan bir enfeksiyon olduğunun ve mevcut durumda hastanın Hepatit-C açısından toplu yaşam alanından tecrit edilmesine gerek görülmediğinin*" belirtildiği, ayrıca İdare ve Gözlem Kurulunun 20/12/2024 tarihli ve ... sayılı kararıyla başvuranın sigara içilmeyen odaya yerleştirildiği görülmüş olup; söz konusu sağlık raporlarına göre, muhatap Kurum açısından başvuranın tek kişilik odada barındırılmasını gerektiren bir yükümlülüğün mevcut olmadığı, diğer yandan başvuranın astım hastası olması sebebiyle sigara içilmeyen koğuşa geçme talebinin muhatap Kurum tarafından karşılandığı anlaşıldığından, başvuru konusu iddialar yönünden hak ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

## V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

29/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

**e-imzalıdır**

Av. Aışan TİRYAKİ  
Daire Başkanı

**e-imzalıdır**

Muhammet Ecevit CARTİ  
Üye

**e-imzalıdır**

Saffet BALIN  
Üye

**e-imzalıdır**

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU  
Üye

**e-imzalıdır**

Av. Zennure BER  
Üye